

СТРАТЕГИЯ

ЗА ФИНАНСИРАНЕ
НА ИЗОЛАЦИЯТА НА СГРАДИ
ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ
И
ПЛАН-ПРОГРАМА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО ѝ

СОФИЯ
14 юли 2005 година

СЪДЪРЖАНИЕ:

ЧЕЛЕН ЛИСТ.....	СТР. 1
СЪДЪРЖАНИЕ.....	СТР. 2

I. СТРАТЕГИЯ ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА ИЗОЛАЦИЯТА НА СГРАДИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ.....СТР. 3

1. ВЪВЕДЕНИЕ.....	СТР. 3
2. СЕГАШНО СЪСТОЯНИЕ ПО ФИНАНСИРАНЕТО НА ИЗОЛАЦИЯ/ОБНОВЯВАНЕ НА СГРАДИ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ.....	СТР. 7
3. ЦЕЛИ НА СТРАТЕГИЯТА ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА ИЗОЛАЦИЯТА НА СГРАДИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ.....	СТР. 7
4. ОБЕКТ / ПРИОРИТЕТИ.....	СТР. 7
5. СТРАТЕГИЯ ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА ИЗОЛАЦИЯТА НА ВЪЗПРИЕТИТЕ ПРИОРИТЕТНИ ГРУПИ СГРАДИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ; ТЕХНОЛОГИЧЕН ПРОЦЕС, ПРЕДХОЖДАЩ ФИНАНСИРАНЕТО НА ИЗОЛАЦИИ; СТРАТЕГИЯ ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА ИЗОЛАЦИИ НА ВЪЗПРИЕТИТЕ ПРИОРИТЕТНИ СГРАДИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ, СЪГЛАСНО ЗАКОНА ЗА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ.....	СТР. 8

II. ПЛАН-ПРОГРАМА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЯТА ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА ИЗОЛАЦИЯТА НА СГРАДИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ.....СТР. 10

1. Законодателни мерки.....	СТР. 10
2. Организационно-технически мерки.....	СТР. 10
3. Мерки за информиране и популяризиране.....	СТР. 11
4. Очаквани ефекти от изпълнението на Стратегията.....	СТР. 12

III. АНЕКСИ

III.1 - Резюме на МРРБ на Националната програма за обновяване на жилищните сгради в Република България.....СТР. 13

III.2 - Таблици, покриващи времеви хоризонт и съответните необходими суми за реализиране на изолацията на приоритетните групи сгради.....СТР. 15

I. СТРАТЕГИЯ ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА ИЗОЛАЦИЯТА НА СГРАДИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Според данните средно за Европейския съюз (ЕС), така и в Република България, за сградите ежегодно са необходими над 40% от общите нужди от енергия. В това се състои значителният потенциал за постигане на икономии на енергия, при запазване и/или увеличаване на комфорта на работа, отдих и обитаване, което разбираме под понятието „Енергийна ефективност” (ЕЕ) – едно от основните възприети средства за постигане на устойчиво развитие на човечеството, в хармония с околната среда. Главната заплаха тук е динамичното изчерпване на изкопаемите източници на енергия в глобален мащаб. Настоящото значително повишаване на цените им фактически говори за поредната енергийна криза, чиято застрашаваща цикличност се забелязва в световен мащаб, особено след петролните кризи през 70-те години на миналия век.

Енергийните потребности в битовия сектор отразяват потреблението на горива и енергии за задоволяване на битовите нужди на населението, свързани с традициите, начина на живот и икономическия му стандарт. За страната те представляват около 20 % от нуждите от енергия в цялостната енергопотребителна система, а консумацията на електроенергия е около 38 % от съответното енергопотребление през 1995 г.

Мерките за ЕЕ в сградите влияят върху консумацията на енергия. Те са насочени към подобряване на енергийните характеристики на външните ограждащи конструкции; подобряване стойността на интегрираната енергийна характеристика като първична и като потребна енергия за сградата и са обвързани с местния климат.

Предвид това, топлоизолацията е основен и фактор за постигане на ЕЕ в сградите – както нови, така и съществуващи, в комбинация с ефективните градоустройствени мерки, вътрешните и външни мрежи и инсталации и рационалният сграден мениджмънт. Чрез топлоизолиране на сградите се цели постигане на съответствие на енергийните характеристики на сградните ограждащи конструкции и елементи с нормативните изисквания за топлопреминаване.

Управлението на енергопотреблението и в частност на енергоспестяването, не е широко разпространена практика в Република България. Ето защо потенциалът за икономия на енергия в това направление е значителен. Държавните институции обикновено използват три основни инструмента за управление на мерките за икономия на енергия и създават условия за заинтересованост при изпълнението им. Това са:

- правното регулиране и създаване на нормативни изисквания в съответствие с нивото на техниката и строителните технологии;
- подкрепата и стимулирането на инвестиции в мерки за ЕЕ в сградите и
- информация и пропаганда за икономия на енергия.

Нормативното регулиране изразява волята и ролята на държавата за повишаване на ЕЕ, като определя техническото равнище на енергийно потребление в сградите и на средствата за управление разхода на енергия в системите за поддържане на микроклимата. Създава се правната основа на изискванията за ЕЕ към топлопредаващите ограждащи конструкции и елементи на сградата и към инсталациите. Тези изисквания обвързват

отговорностите на субектите, които проектират, изграждат, експлоатират и контролират обектите, сградите и техните инсталации. Изискванията, които следва да се регулират, са:

- ограничаване на топлинните загуби през сградната обвивка;
- ефективност на инсталациите;
- управление и контрол на топлоснабдяването;
- оползотворяване на слънчевата енергия и отпадната топлина;
- оценка на консумацията на топлина;
- обслужване и поддържане на съоръженията и инсталациите.

Процесът на поставяне на нормативни изисквания към проектирането на топлоизолация на сгради и към характеристиките на влаганите строителни продукти в страната е започнал в началото на 60-те години. Действащата до скоро Наредба № 1 от 1999 г. за проектиране на топлоизолацията на сгради е разработена на базата на немските норми от 1995 г. Приетата през 2004 г. заместваща я **Наредба № 7 за топлосъхранение и икономия на енергия в сгради** отчита различните елементи на енергийните характеристики на сградите като интегрално цяло. Тази наредба е основата за изчисляване на енергийните характеристики на отделните типове сгради. Допълнена е с набор от приложения с еталонни технически показатели и норми и изцяло кореспондира с трите технически подзаконовни нормативни акта към Закона за енергийната ефективност – **Наредба № 18 от 12.11.2004 г. за енергийните характеристики на обектите, Наредба № 20 от 12.11.2004 г. за обследване за енергийна ефективност и Наредба № 19 от 12.11.2004 г. за сертифициране на сгради за енергийна ефективност**. Нивото на тези енергийни показатели съответства на съвременните нива на техниката и изискванията за топлинен комфорт в сградите и всичко необходимо за нормалното протичане на жизнения цикъл на сградите.

В действащата в момента нормативна уредба са регламентирани ограничения за следните по-важни енергийни показатели:

- максимално допустими стойности на коефициентите на топлопреминаване на отделните конструкции и елементи от сградната обвивка;
- максимално допустима стойност на обобщения коефициент на топлопреминаване на сградата като цяло.

Понастоящем енергоснабдяването у нас се характеризира с:

- незадоволително технологично състояние на системите за централизирано и местно топлоснабдяване (малък дял на комбинираните системи за топло- и електропроизводство);
- неефективна структура на използваните енергоносители;
- влагане в строежите на енергонеэффективни строителни продукти;
- неизползване на слънчевата енергия;
- голям процент индивидуално отопляващи се сгради, използващи нискоэффективни съоръжения и енергоносители, които водят и до влошаване на екологичната обстановка, както и нисък комфорт.

Ето защо, финансирането на изпълнението на ефективна топлоизолация на сградите е мярка за постигане на икономически целесъобразни нива на ЕЕ и финансирането на такава дейност е от изключително значение за страната. В последните години в Република България се утвърдиха институционално-правни и финансово-кредитни условия, характерни с ускорено усъвършенстване и хармонизиране на националното

законодателство с това на ЕС. За сградите новото българско законодателство отговаря на три ключови европейски изисквания:

- Въвежда Директива 2002/91/ЕС;
- Отговаря на изискванията на Директива 93/76 ЕЕС от 1993 г. за ограничаване на емисиите CO₂ чрез енергийна ефективност;
- Въвежда единна методология за формиране на показатели за разход на енергия, норми за годишно потребление на енергия в сгради и технически правила и метод за сравняване на енергийните характеристики на сгради.

Тази методология се прилага както за нови, така и за съществуващи сгради и е основата на **експертно енергийно обследване**, което предхожда обновяването на сградите. Практиката на развитите Европейски държави и българският опит в пилотни национални програми по ЕЕ до момента показват, че izolацията на сградите е енергоефективна мярка, която приоритетно присъства с доказан ефект в пакета от енергоефективни мерки, предписвани в експертните енергийни анализи (енергийни одити). Вземайки под внимание това и факта, че старите сгради в голямата си част са в лошо експлоатационно състояние, амортизирани и енергоемки, ефектът за пестене на енергия в сградния сектор като цяло ще бъде голям, ако izolацията се изпълни *масабно и за цели сгради*, а не за отделни жилища.

Сградната топлоizolация, като синоним на ЕЕ и доказано печеливша бизнес-практика в напредналите страни, вече намира своята реализация и на българския жилищно-строителен пазар. Започналото частично izolиране на отделни апартаменти в жилищните блокове в страната обаче не осигурява желаните резултати – както за отделните жилища, така и по отношение на целите на държавната политика за рационално използване на енергията и опазване на околната среда.

В изпълнение на мерките за ускоряване на преговорите на Република България за присъединяване към ЕС и политиката по хармонизация на техническата нормативна уредба по проектиране, строеж и обновяване на сгради, националните норми и изисквания са хармонизирани с правото на ЕС, европейските стандарти и добрите европейски практики в максималната възможна степен, обусловена от сегашното развитие на страната. Освен чрез основните нормативни актове, това хармонизиране се допълва и чрез приетата от Министерския съвет в началото на 2005 г. **Национална програма за обновяване на жилищните сгради в Република България (НПОЖСРП), която третира всички многофамилни жилищни сгради на три и повече етажа и приоритетно – многофамилните панелни сгради (панелните блокове)**. Резюме на програмата е дадено в Анекс III-1.

Панелните жилища са разположени в 18 900 панелни блока в 120 жилищни комплекса в страната; те са на брой 707 441 (над 40% от всички жилища) и в тях живее 1/3 от българското население.

Най-често срещаните дефекти, проявяващи се при изпълнението и експлоатацията на различните системи на едропанелните жилищни блокове, са следните:

- неточности при монтаж на елементите и замонолитващите операции по дюбелните връзки, довеждащи до отваряне на фуги и корозиране на армировка и дюбелни връзки;
- лошокачествена обработка на фасадни фуги – компрометиране на хидроizolацията и корозиране на армировка и дюбелни връзки;

- действия на граждани по носещите елементи на сградата – избиване на отвори в носещи стенни и подови елементи, премахване на вертикални връзки (обикновено противоземетръсни) в стенните панели, частично или изцяло отстраняване на носещи фасадни елементи;
- течове, причинени от нарушена хидроизолация вследствие на некачествено изпълнение на покривните хидроизолационни работи;
- отстраняване или механично нарушаване на защитното покритие;
- лошокачествено изпълнение на топлоизолацията;
- влага и корозия вследствие на течове от покрива – компрометиране на топлоизолацията;
- неравномерно слягане на почвата при входните диференциални стъпала и при плочниците около сградата вследствие на некачествено изпълнение на обратната засипка при “0” цикъл;
- лошо изпълнение на бетоновите работи в сутерена (особено при зимно строителство) – нарушени технологични изисквания при връзката на сутерена с първа плоча;
- некачествен монтаж на разпределителните панели и липса на довършителни работи в мазетата – уплътняване на фуги, циментови замазки по подове и други подобни;
- лоша поддръжка и занижена хигиена;
- некачествена обработка на фугите и фасадното покритие – компрометиране на хидроизолацията, топлоизолацията и като следствие - конструктивната цялост (от статическа гледна точка) на сградата, както и поява на сериозни “течове” по вътрешните страни на фасадните елементи;
- амортизирано фасадно покритие – откъртване, отлюспване, подкожушване;
- напукване на фасадни панели вследствие допуснати дефекти при производството, транспорта и монтажа на елементите;
- разгерметизиране на фуги, довеждащо до порочен кръг – “корозия на армировка – обрушване на бетоново покритие – корозия на армировка” –
- занижени нормативни изисквания към топлоизолацията – кондензна влага и мухъл по стените и ъглите на стаите;
- неуплътнени фуги между дограмата и фасадните панели;
- некачествено изпълнение или тотална липса на обшивка при дилатационните фуги на сградите;
- нарушена пропускателна способност на сградните инсталации вследствие на корозия и отлагане на неразтворими карбонати и др. соли;
- амортизация на отоплителните тела (радиаторите) и на абонатните станции;
- нарушение или липса на топлоизолация по топлопроводите в сутерена;
- произволно изграждане и промяна на локални апартаментни вентилации и извеждането им през фасадите или комините на сградата.

Незадоволителните топлотехнически показатели на панелните жилищни сгради са причина за много недостатъци при експлоатацията им: появата на конденз по вътрешните повърхности и завишаване на топлинните загуби. Топлинните загуби са около 25-30 % от общите топлинни загуби за сградите. Най-значителни са топлинните загуби през фасадните остъклени повърхности – около 50 % от общите топлинни загуби, в резултат на ниските топлозащитни качества на дограмата, придружено с некачествен монтаж.

Професионалното обновяване на тези блокове се спъва главно от тежкото социално-икономическо положение на повечето от обитателите им, които не са собственици на

земята (парцела) на съответния блок, както и от трудностите при постигане на съгласие относно управлението на тяхната съсобственост.

2. СЕГАШНО СЪСТОЯНИЕ НА ФИНАНСИРАНЕТО НА ИЗОЛАЦИЯ/ОБНОВЯВАНЕ НА СГРАДИ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

- **Сградите – публична и частна държавна собственост**, предоставени за управление от ведомствата, се финансират със средства от държавния бюджет, които се разпределят ежегодно по Закона за държавния бюджет. Осигуряваните досега средства за поддържане на минимални нива на ЕЕ в тях са крайно недостатъчни;

- **Сградите – публична и частна общинска собственост**, управлявани от общините се финансират със средства от общинските бюджети, извънбюджетни средства и чрез банкови заеми по решение на общинския съвет. Осигуряваните досега средства за поддържане на минимални нива на ЕЕ в тях, също са крайно недостатъчни;

- **Частни недвижими имоти и сгради** – собствениците им извършват поддържането и ремонта на съответните си сгради чрез собствени или заемни средства. До настоящия момент няма нормативен акт, чрез който да се стимулира финансирането на мерки по ЕЕ в частните обекти и в частност на топлоизолацията на сградите. В НПОЖСРБ са предвидени предложения за законодателни промени, във връзка с усъвършенстването на правната, институционалната, финансово-кредитната и данъчната система на жилищния сектор.

3. ЦЕЛИ НА СТРАТЕГИЯТА ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА ТОПЛОИЗОЛАЦИЯТА НА СГРАДИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ.

Целите на Стратегията за приоритетно финансиране на професионално проектирана и изпълнена изолация на съществуващи сгради са:

- да предложи подобрения в националното законодателство, необходими за финансиране на топлоизолацията в съществуващи сгради.
- да предложи перспективни схеми за финансиране на изолацията в сгради.

Определянето на необходимите взаимодействия между заинтересованите институции и организации за реализиране на целите на Стратегията е главната предпоставка за осъществяване на финансиране на мащабно и професионално изолиране на сградите в страната, и оттам, за повишаване на енергийните им характеристики и постигане на икономии на енергия.

Повишаването на ЕЕ в съществуващия сграден фонд в страната предполага разширяване на обхвата на настоящата Стратегия – както по всички компоненти за обновяване на сградите, така и във връзка с глобалните и национални приоритети за рационално използване на енергията и опазване на околната среда.

4. ОБЕКТ/ПРИОРИТЕТИ

Описанието по т. 1 е решаващо за включване на **панелните блокове като една от трите приоритетни групи сгради** на настоящата Стратегия, с цел успешното финансиране на цялостната им изолация, като основен елемент на обновяването им. **Другите две приоритетни групи са държавните и общинските сгради**, чието изолиране/обновяване е задължително, съгласно Закона за енергийната ефективност. И трите приоритетни групи сгради, определени за финансиране на изолацията им, имат неколккратно по-големи нива

на специфично енергопотребление на кв.м./годишно, в сравнение със средните аналогични нива в ЕС.

5. СТРАТЕГИЯ ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА ИЗОЛАЦИЯТА НА ВЪЗПРИЕТИТЕ ПРИОРИТЕТНИ ГРУПИ СГРАДИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ.

Предложеният времеви хоризонт за предоставяне на необходимите средства за финансирането на изолации от републиканския бюджет е 15 години, съответстващо на приетата НПОЖСРБ.

- Сградите – публична и частна държавна собственост с обща полезна площ над 1000 кв.м., подлежащи на сертифициране по Закона за енергийната ефективност – капиталовите разходи на ведомствата по изолацията на сградите се финансират с целеви субсидии, съобразно финансовите възможности на държавния бюджет, за изпълнение на одобрени годишни целеви програми за обновяване на сгради. В рамките на тези програми се финансират и изпълняват енергийните обследвания на приоритетно избрани групи от сгради, които ще определят конкретните параметри на изолацията им, включително и финансови, за своевременно залагане в съответните бюджети. Навременното разпределяне на необходимите средства по Закона за държавния бюджет следва да отчита взаимовръзката между изпълнението на енергийни одити и сертифициране, с изпълнението на предписаните мерки по изолиране на целевите групи сгради, включени в краткосрочните ведомствени програми, както и срокът за залагането им за бюджета за следващата година.

- Сградите – публична и частна общинска собственост с обща полезна площ над 1000 кв.м., подлежащи на сертифициране по Закона за енергийната ефективност – капиталовите разходи на общините по изолацията на сградите се финансират напълно или частично, съобразно финансовите възможности на държавния бюджет, с целеви субсидии за изпълнение на одобрени годишни целеви общински програми за сертифициране / обновяване на общинските сгради. В рамките на тези програми се финансират и изпълняват енергийните обследвания на приоритетно избрани групи от общински сгради (съответстващи на целевите програми), които ще определят конкретните параметри на изолацията им, включително и финансови, за своевременно залагане в общинските бюджети.

- **Частни недвижими имоти и сгради** – финансирането на топлоизолацията на жилищните блокове и приоритетно – на панелните, съответства на параметрите, одобрени в НПОЖСРБ.

Технологичен процес на взаимно обвързани последователни дейности, предхождащи реализирането на финансираната изолация на всички видове сгради, съгласно Закона за енергийната ефективност (ЗЕЕ) и Директива 2002/91/ЕС относно енергийните характеристики на сградите:

Извършване на енергийно обследване (одит) със съответен доклад, от страна на регистриран в съответния публичен регистър на Агенцията по енергийна ефективност експерт, и последващо съответно сградно сертифициране, съгласно чл.16 от ЗЕЕ, придружено от препоръчани мерки за подобряване на енергийните характеристики на сградата, със съответните времеви, финансови, енергийни и екологически параметри.

Ангажиментът на държавния бюджет по отношение финансирането на изолации на приоритетните групи сгради е както следва:

- Жилищните сгради по НПОЖСРБ – субсидии в размер на 20 % от необходимите средства,
- Държавни сгради – в размер на 100 % от необходимите средства,
- Общински сгради – минималният ангажимент на държавния бюджет съответства на средствата, необходими за извършването на задължителните енергийни обследвания и сертифициране по одобрени годишни целеви програми, в зависимост от сложността на извършваното обследване, но минимално по 1 лев/ м². *

За държавните и общински сгради:

- Министрите, областните управители, общинските съвети и кметове подготвят и изпълняват програми по енергийна ефективност (чл. 7, 8, 9 и 10 ЗЕЕ);
- «Централните органи на изпълнителната власт, областните управители и другите държавни органи съставят всяка година целеви годишни програми за осъществяване на мерки по енергийна ефективност и ги предоставят за обобщаване от изпълнителния директор на агенцията» (чл.11 ЗЕЕ). Тези програми се финансират от републиканския бюджет (чл. 11, ал. 2 ЗЕЕ).

Приетият пакет мерки за финансиране изолацията на сгради включва:

- **Техническо обследване, сертифициране и паспортизиране на строежа;**
- **Проект за саниране – част изолации;**
- **Пакет хидроизолация;**
- **Пакет топлоизолация, в т. ч. подмяна на външната дограма с пластмасова.**

Посочените инженерно-технически мерки – компоненти на изолацията на сгради са от Приложение № 2 на НПОЖСРБ.

- Посоченият времеви хоризонт и съответните на дадената година суми, необходими за финансиране на изолацията на приоритетните групи сгради от републиканския бюджет, посочени в IV. АНЕКС на настоящата Стратегия за финансиране на изолацията на сгради, ще бъдат ежегодно прецизирани и предназначавани съобразно целите на изпълняваната държавна политика по енергийна ефективност и съответно на подадените и одобрени в Агенцията по енергийна ефективност краткосрочни ведомствени и общински целеви програми, съгласно изискванията на чл. 10 от ЗЕЕ.

* По норма, приета в Националната програма за обновяване на жилищни сгради в Република България

II. ПЛАН-ПРОГРАМА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЯТА ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА ИЗОЛАЦИЯТА НА СГРАДИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ

ВИДОВЕ МЕРКИ	ОТГОВОРНИК (координирано с)	МЕРКИ
II.1. ЗАКОНОДАТЕЛНИ	МРРБ и МФ	Приемане на Закон за етажната собственост , който регламентира отношенията по управлението и поддържането на общите части в многофамилните жилищни сгради – етажна собственост, която като юридическо лице може да бъде страна по различни договори относно обновяването на сградите.
	МРРБ и МФ	Уреждане на проблемите със собствеността върху земята в жилищните комплекси (ЖК), включително и по проблемите със започналата реституция, на основата на нови устройствени планове на всички ЖК в страната;
	МРРБ и МФ, МЕЕР, АЕЕ	Изменение в съответното законодателство, във връзка с участието и регламентиране на конкретните ангажименти на общините, енергоснабдителните предприятия и фирмите-изпълнители на изолациите / обновяването на сградите , с цел постигане на високи нива на ЕЕ в многофамилния жилищен фонд в страната (блоковете);
	МИ, МРРБ и МФ	Изменения в Закона за обществените поръчки (ЗОП) , целящи максималното облекчаване на процедурите за изпълняване на публични и частни инвестиционни проекти за енергийна ефективност във всички обществени сектори
II.2. Организационно-технически мерки	МРРБ и МФ, МЕЕР	Въвеждане на перспективна договорна схема за реализиране на обновяването / изолацията на съществуващия сграден фонд и новото строителство в страната, за постигане на енергийна ефективност. Вложените средства ще се връщат от постигнатото намаляване на сметките за използваната енергия, както и чрез още няколко групи финансови ползи, които тези фирми могат да имат по време и след приключване на договорния период (управление или наемане на собственост или съсобственост на съответната територия).

	МРРБ, АЕЕ, МЕЕР	Разработка на различни съвременни ефективни повтаряеми технологични решения/системи за топлоизолация на ограждащите конструкции на сградите
II.3. Мерки за информиране и популяризиране	МРРБ, АЕЕ, МЕЕР	Изготвяне на информационна брошура за собствениците на сгради, относно цялостния процес на обновяване на сградите.
	МРРБ, МЕЕР, АЕЕ	организиране на временни и постоянни съответни рубрики във всички главни национални и регионални медии;
	МРРБ, МЕЕР, АЕЕ	организиране на различни национални и фирмени дни, регионални семинари и мобилни изложби-базари по изолацията и обновяването на сгради;
	МРРБ , МЕЕР, АЕЕ	изграждане на съответни части от интернет-страниците на главните ведомства, всички общини и фирми производители , относно аспектите по изолациите на сгради въобще, и в частност по финансирането на различните дейности по веригата – проектант-изпълнител, включвайки необходимата база данни и данни за контакти;

II. 4. Очаквани ефекти от изпълнението на Стратегията

II.4.1 НПОЖСРБ – Планирани ефекти на програмата

1. Икономия на енергия за отопление

Направените разчети показват, че средната икономия на енергия в резултат на изпълнение на инженерно-техническите мерки ще бъде около 25-35 kWh/m² РЗП/год. Очакваният ефект от приложения пакет мерки, с отразяване на приноса от подмяната на абонатните станции, представлява около 35.5 % икономия към реализираните разходи преди обновяването, при спазване на изискванията за поддържане на нормативно определения температурен режим в помещенията.

В зависимост от вида на топлоносителя, режима на отопление, вида на ограждащите конструкции, броят на отопляваните помещения в жилището и местоположението им в сградата, както и климатичната зона, в която е разположено населеното място, тази икономия ще бъде в много широки граници. Измерена като намаление на разхода на собствениците за жилища от 75 кв.м. с централно отопление, то е в границата от 86 лв. до 210 лв. годишно. При отопление с електрическа енергия намалението на разходите за жилище със същата площ е между 258 лв. и 500 лв. годишно. Значително съдействие за намаление на разхода на енергия при сгради с централно отопление ще се получи при предвидената в Програмата подмяна на абонатната станция, което е задължение на топлофикационните дружества и не се финансира от собствениците.

2. Екологичен ефект

Крайният екологичен ефект се изразява в намалени емисии на въглероден двуокис. Прилагането на програмния пакет от мерки по енергийна ефективност към всеки 1000м² РЗП на жилища би предотвратило замърсяване от 0,2 тона CO₂ на година. Реализирането на цялата програма би предотвратило ежегодно замърсяване на атмосферата с над 523 000 тона CO₂.

Спестените емисии са различни в зависимост от енергоизточника за отопление и при 1 kWh енергия при консуматора са, както следва:

- Централно парно отопление – 272 gCO₂/kWh,
- Отопление на ел. енергия - 683 gCO₂/kWh,
- Отопление с дърва - 20 gCO₂/kWh,
- Отопление с въглища - 445 gCO₂/kWh.

От екологична гледна точка, Програмата би била най-ефективна при жилища, които се отопляват с електрическа енергия. Екологичният еквивалент и цената на спестената енергия са три пъти по-високи спрямо централното парно отопление.

3. Социален ефект

Като косвен резултат от изпълнение на мероприятията по обновяване, ще се създадат условия за намаляване на безработицата и увеличаване дела на постоянно заетите квалифицирани работници.

По експертна оценка за изпълнение на Програмата ще бъдат необходими над 60600 работници, без да се отчита инженерно-техническия персонал, съпътстващите производства, търговията и др., където ще се генерират още поне половината от посочения брой. Съгласно предвидените обеми за изпълнение на Програмата, броят на годишно ангажираните работници ще варира от 2000 до 8000 души.

II.4.2 Държавни и общински сгради

1. Икономия на енергия

Анализът на резултатите от направените топлотехнически и икономически пресмятания показва, че за сградите държавна и общинска собственост, очакваната годишна икономия на енергия от реализиране на програмата ще бъде около 48 kWh/m² РП, което представлява средно 40% намаляване на разходите за енергия спрямо топлотехническите норми от 1987 г. Общата годишна икономия на енергия за страната се очаква да бъде 611 246 MWh., което ще доведе до намаляване на разходите за енергия в размер на 61 124 588 лева годишно. Пресмятанията са извършени по систематизирана база данни в Агенцията по енергийна ефективност за сградите държавна и общинска собственост, които подлежат на сертифициране по ЗЕЕ и Наредба № 19 от 12.11.2004 г. Изчисленият ефект от програмата е на база 3197 броя обекти, подадени в АЕЕ като подлежащи на сертифициране, което е приблизително 80,69 % от общия брой обекти за страната, получен чрез интерполация.

2. Екологичен ефект

Реализирането на цялата програма ще доведе до значително спестяване на вредните емисии въглероден диоксид, изхвърлян в атмосферата. Замърсяването на околната среда ще бъде ограничено с по 305 623 t CO₂ годишно.

3. Социален ефект

В резултат на реализиране на програмата за изолация на сгради - общинска и държавна собственост, се очаква да бъдат разкрити приблизително 70 650 нови работни места за квалифицирани работници с 2-ра и 3-та образователно-квалификационна степен и около 1000 експерти с инженерно-техническо образование, които ще извършват енергийни одити. Този процес ще бъде съпътстван и с други дейности като търговия и специфични производства, в които допълнително ще бъдат ангажирани около 2000 души. Това ще повлияе положително върху динамиката на пазара на труда и намаляване на безработицата в страната.

III. АНЕКСИ

III.1 - Резюме на Министерството на регионалното развитие и благоустройство на Националната програма за обновяване на жилищните сгради в Република България:

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ, ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА НАЦИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА ОБНОВЯВАНЕ НА ЖИЛИЩНИТЕ СГРАДИ

На 20.01.2005 г. правителството прие Националната програма за обновяване на жилищните сгради в Република България.

Приоритет на програмата са панелните жилищни сгради. Програмата предвижда в периода 2006 – 2020 г. да бъдат обновени 684 683 жилища, от които 362 792 са панелни, 152 686 са стоманобетонни, 169 205 масивни. Общата стойност на необходимите финансови ресурси за изпълнение на Програмата възлизат на 4 150 000 хил.лв. Държавата ще подпомага собствениците на панелни жилища чрез пряка субсидия от 20 на сто от общата стойност на обновяването. Пряката държавна субсидия нараства плавно от 13 000 хил.лв. през 2006 г. до 130 000 хил. лв. през 2020 г. Изпълнението на Програмата е възложено на министъра на регионалното развитие и благоустройството, който координира дейността по изпълнението на Програмата на всички ведомства и други заинтересовани страни. Ежегодно министърът на регионалното развитие и благоустройството предлага, в рамките на бюджетната процедура, планиране на необходимите преки държавни субсидии за изпълнение на Програмата. Условието и редът за разпределяне на субсидията се определят от Министерския съвет. В Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) ще се обособи специализирано звено, което ще разпределя по общини одобрените бюджетни субсидии за обновяване на жилищните сгради, въз основа на одобрените инвестиционни проекти, представени от общините.

Общините участват активно в процеса на обновяване на жилищните сгради. С решение на съответния общински съвет, се създава Общинско сдружение (ОбС) като юридическо лице за методическо и организационно-техническо подпомагане на дейността по организация и изпълнение на инвестиционни проекти за обновяване на жилищните сгради, в което се включват: общината, етажни собственици-юридически лица, фирми за енергоефективни услуги, банки и др. заинтересовани лица. ОбС изготвя предложения за проектни участъци (квартали в жилищните комплекси) за изпълнение на инвестиционни проекти по обновяване на жилищните сгради на територията на общината, възлага чрез конкурс, финансира изпълнението на проектите и отговаря за изразходването на държавната субсидия за всеки конкретен обект.

Собствениците на жилища учредяват и регистрират юридическо лице, представляващо етажната собственост; участват в създаденото от общината публично-частно партньорство под формата на общинско сдружение; носят финансовата отговорност за обновяването (финансово подкрепени с държавни мерки, вкл. данъчни облекчения и субсидия); партнират с общините в поддържането на ново отредените публични зелени пространства в резултат на извършеното реструктуриране на жилищния комплекс; участват в новия режим за управление и поддържане на етажната собственост. Вложените от

собствениците средства се възстановяват постепенно в резултат на намаление на разходите за употребена енергия от 35 до 40% и освобождаването за определен период от данък върху недвижимите имоти, в съответствие с чл. 24, ал. 1, т. 18 и т. 19 от Закона за местните данъци и такси.

Програмата предвижда и други възможности за облекчаване на финансовата тежест на собствениците: Сключване на договори с гарантиран резултат с фирми за енергоефективни услуги, срещу условието фирмите да получават за определен период разликата между нивата на заплащане на изразходваната енергия преди и след намесата; Сключване на договори с фирми за извършване на обновяване, срещу условието фирмите да придобият право на собственост върху новопостроените имоти, в резултат на пристрояване или надстрояване или допълващо застрояване при устройствена възможност и съгласие на собствениците.

Собствениците на обновени жилища по реализирани общински “Програми за реструктуриране и обновяване на жилищни комплекси” придобиват собственост върху земята, прилежаща към сградата, след обособяване на самостоятелен УПИ, чрез реструктуриране на жилищния комплекс, което повишава значително пазарната стойност на имота след обновяването.

Програмата предвижда предложения за законодателни промени във връзка с усъвършенстване на правната, институционалната и финансово-кредитна система.

III.2 - –Таблицы, покриващи времевия хоризонт и необходимите суми за реализиране на изолацията на приоритетните групи сгради на Стратегията:

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ В 15 ГОДИШЕН ПЕРИОД НА НЕОБХОДИМИТЕ СРЕДСТВА ЗА ФИНАНСИРАНЕ ИЗОЛАЦИЯТА НА ЖИЛИЩНИ СГРАДИ, И СГРАДИ ОБЩИНСКА И ДЪРЖАВНА СОБСТВЕНОСТ, ПОДЛЕЖАЩИ НА СЕРТИФИЦИРАНЕ ПО ЗАКОНА ЗА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ

Таблица 1

№	Година	Редуциран брой общински и държавни сгради и жилища по години			Средна РП м ² /обект			РП м ²			Сума за цялостно обновяване лв. / м ²			Необходими средства по програмата хил. лв.				Общо за изолации по програмата хил. лв.			
		О	Д	Ж	О	Д	Ж	О	Д	Ж	О	Д	Ж	О	Д	Ж	ОБЩО	О	Д	Ж	ОБЩО
1	2006	70	10	10510	2958	4950	75	207060	49500	788250	90	90	85	18635	4455	67001	90092	12113	2896	40200	55209
2	2007	100	10	10510	2958	4950	75	295800	49500	788250	90	90	85	26622	4455	67001	98078	17304	2896	40200	60400
3	2008	120	15	21490	2958	4950	75	354960	74250	1611750	90	90	85	31946	6683	136999	175628	20765	4344	82200	107309
4	2009	130	15	23529	2958	4950	75	384540	74250	1764675	90	90	85	34609	6683	149997	191288	22496	4344	90000	116839
5	2010	160	15	25882	2958	4950	75	473280	74250	1941150	90	90	85	42595	6683	164998	214275	27687	4344	99000	131031
6	2011	180	20	28706	2958	4950	75	532440	99000	2152950	90	90	85	47920	8910	183001	239830	31148	5792	109800	146739
7	2012	200	25	32000	2958	4950	75	591600	123750	2400000	90	90	85	53244	11138	204000	268382	34609	7239	122400	164248
8	2013	230	30	35922	2958	4950	75	680340	148500	2694150	90	90	85	61231	13365	229003	303598	39800	8687	137400	185887
9	2014	250	35	40471	2958	4950	75	739500	173250	3035325	90	90	85	66555	15593	258003	340150	43261	10135	154800	208196
10	2015	280	40	45961	2958	4950	75	828240	198000	3447075	90	90	85	74542	17820	293001	385363	48452	11583	175800	235835
11	2016	310	40	52392	2958	4950	75	916980	198000	3929400	90	90	85	82528	17820	333999	434347	53643	11583	200400	265626
12	2017	330	50	61961	2958	4950	75	976140	247500	4647075	90	90	85	87853	22275	395001	505129	57104	14479	237000	308583
13	2018	348	60	73255	2958	4950	75	1029384	297000	5494125	90	90	85	92645	26730	467001	586375	60219	17375	280200	357793
14	2019	366	65	86431	2958	4950	75	1082628	321750	6482325	90	90	85	97437	28958	550998	677392	63334	18822	330600	412756
15	2020	380	78	101961	2958	4950	75	1124040	386100	7647075	90	90	85	101164	34749	650001	785914	65756	22587	390000	478343
	Всичко	3454	508	650981				10216932	2514600	48823575				919524	226314	4150004	5295842	597691	147104	2490000	3234795

Забележка:

1. Разпределението на пряката държавна субсидия за изолации на държавни сгради е в размер на 65% от основния пакет мероприятия, или 147 млн.лв., от които 2,5 млн.лв за задължително сертифициране на сградите.
2. Разпределението на пряката държавна субсидия за изолации на жилищни сгради е в размер на 20% от основния пакет мероприятия по обновяване на сградите, или в частта за изолация- 500 млн.лв. В рамките на тази сума трябва да бъдат включени средствата за енергийни обследвания в размер на 48,8 млн.лв.
3. Минималният размер на пряката държавна субсидия за изолация на общински сгради трябва да включва задължителни енергийни обследвания и сертифициране в зависимост от сложността на извършваното обследване, но минимално по 1 лв./м² или по минимални разчети в размер на 10,2 млн.лв.

**РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ В 15 ГОДИШЕН ПЕРИОД НА НЕОБХОДИМИТЕ СРЕДСТВА ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА
ИЗОЛАЦИЯТА НА СГРАДИ ОБЩИНСКА СОБСТВЕНОСТ, ПОДЛЕЖАЩИ НА СЕРТИФИЦИРАНЕ ПО
ЗАКОНА ЗА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ**

таблица 2

№	Година	Редуциран брой общински сгради по години	Средна РП м ² /обект	РП м ²	Сума за цялостно обновяване лв. / м ²	Необходими средства по програмата хил. лв.	Общо за изолации по програмата хил. лв.
1	2006	70	2958	207060	90	18635	12113
2	2007	100	2958	295800	90	26622	17304
3	2008	120	2958	354960	90	31946	20765
4	2009	130	2958	384540	90	34609	22496
5	2010	160	2958	473280	90	42595	27687
6	2011	180	2958	532440	90	47920	31148
7	2012	200	2958	591600	90	53244	34609
8	2013	230	2958	680340	90	61231	39800
9	2014	250	2958	739500	90	66555	43261
10	2015	280	2958	828240	90	74542	48452
11	2016	310	2958	916980	90	82528	53643
12	2017	330	2958	976140	90	87853	57104
13	2018	348	2958	1029384	90	92645	60219
14	2019	366	2958	1082628	90	97437	63334
15	2020	380	2958	1124040	90	101164	65756
	Всичко	3454		10216932		919524	597691

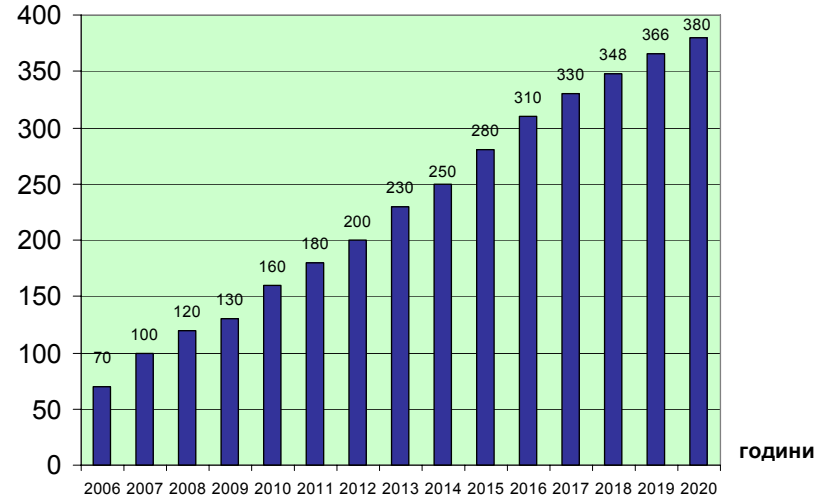
Обща годишна икономия на енергия 490 495 MWh

Обща годишна икономия в лева 49 049 463 лв.

Спестени емисии CO² 245 247 t/ год.

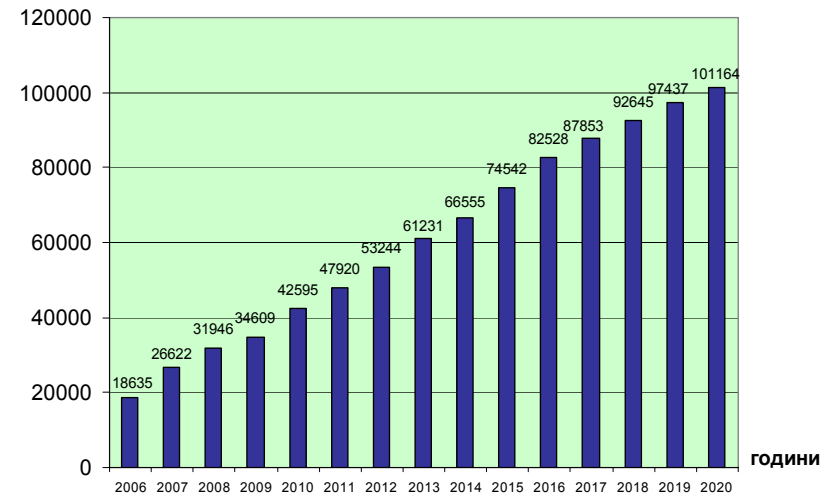
Обновяване на сгради общинска собственост с изолации в периода 2006 - 2020 г.

брой сгради

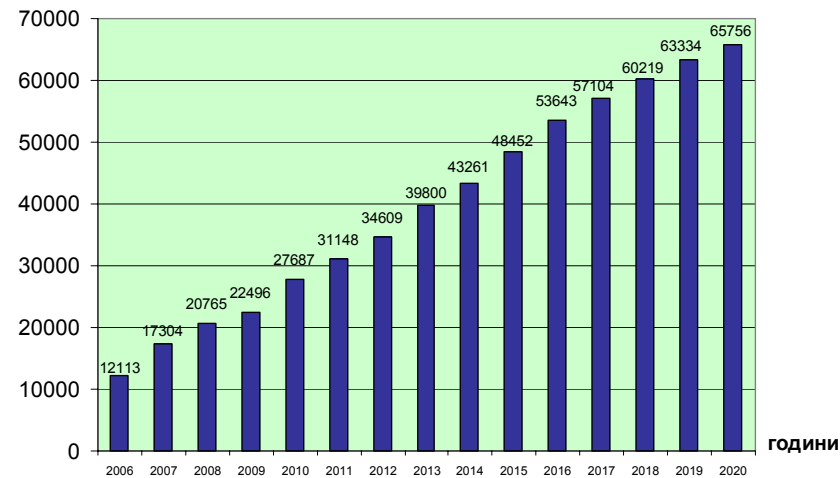
Разпределение на необходимите средства по програмата за сгради общинска собственост в периода 2006 - 2020 г.

хил.лв./годишно

Разпределение на необходимите средства за изолации по програмата за сгради общинска собственост в периода 2006 - 2020 г.

хил.лв./годишно

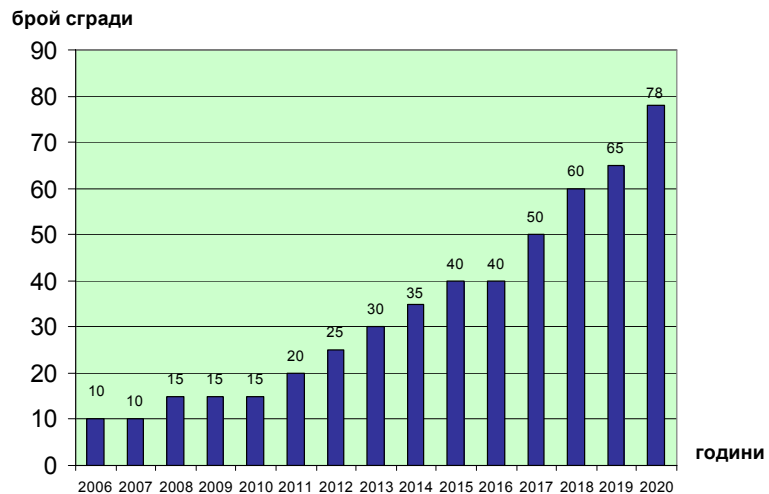
РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ В 15 ГОДИШЕН ПЕРИОД НА НЕОБХОДИМИТЕ СРЕДСТВА ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА ИЗОЛАЦИЯТА НА СГРАДИ ДЪРЖАВНА СОБСТВЕНОСТ, ПОДЛЕЖАЩИ НА СЕРТИФИЦИРАНЕ ПО ЗАКОНА ЗА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ

таблица 3

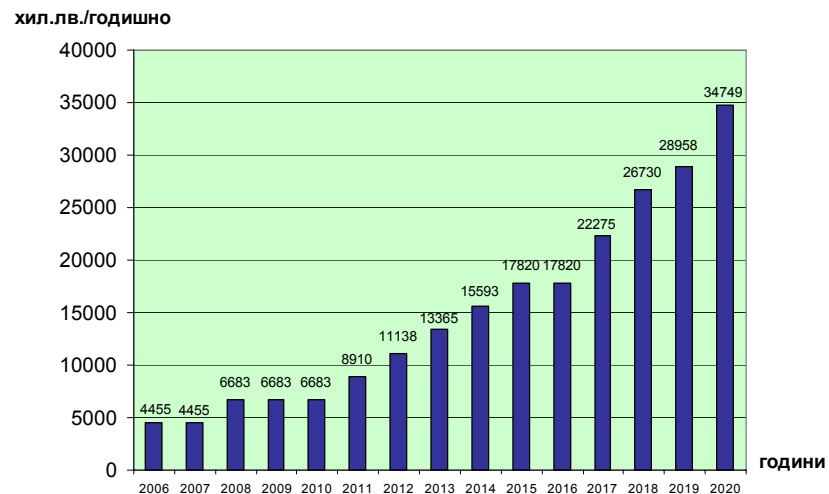
№	Година	Редуциран брой държавни сгради по години	Средна РП м ² /обект	РП м ²	Сума за цялостно обновяване лв. / м ²	Необходими средства по програмата хил. лв.	Общо за изолации по програмата хил. лв.
1	2006	10	4950	49500	90	4455	2896
2	2007	10	4950	49500	90	4455	2896
3	2008	15	4950	74250	90	6683	4344
4	2009	15	4950	74250	90	6683	4344
5	2010	15	4950	74250	90	6683	4344
6	2011	20	4950	99000	90	8910	5792
7	2012	25	4950	123750	90	11138	7239
8	2013	30	4950	148500	90	13365	8687
9	2014	35	4950	173250	90	15593	10135
10	2015	40	4950	198000	90	17820	11583
11	2016	40	4950	198000	90	17820	11583
12	2017	50	4950	247500	90	22275	14479
13	2018	60	4950	297000	90	26730	17375
14	2019	65	4950	321750	90	28958	18822
15	2020	78	4950	386100	90	34749	22587
	Всичко	508		2514600		226314	147104

Обща годишна икономия на енергия 120 751 MWh
 Обща годишна икономия в лева 12 075 125 лв.
 Спестени емисии CO² 60 376 t/ год.

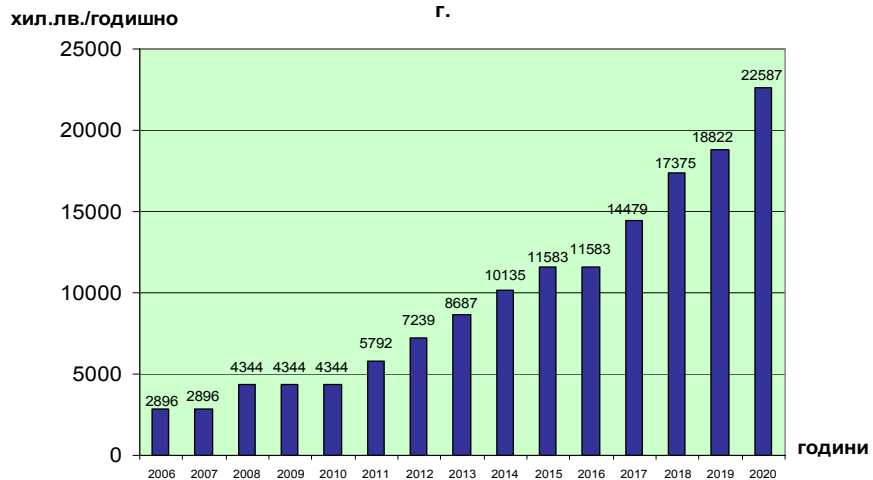
Обновяване на сгради държавна собственост с изолации в периода 2006 - 2020 г.

Разпределение на необходимите средства по програмата за сгради държавна собственост в периода 2006 - 2020 г.

Разпределение на необходимите средства за изолации по програмата за сгради държавна собственост в периода 2006 - 2020 г.

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПРЯКАТА СУБСИДИЯ НА ДЪРЖАВАТА В РАЗМЕР НА 20% ОТ ОСНОВНИЯ ПАКЕТ (НЕОБХОДИМИ) МЕРОПРИЯТИЯ ПО ОБНОВЯВАНЕ НА ЖИЛИЩНИ СГРАДИ, В АБСОЛЮТНИ СТОЙНОСТИ ПО ГОДИНИ, ЗА 15-ГОДИШЕН ПЕРИОД, ВКЛЮЧИТЕЛНО В ЧАСТТА СГРАДНИ ИЗОЛАЦИИ (ТАБЛИЦАТА Е ВЗЕТА БЕЗ ИЗМЕНЕНИЕ ОТ НПОЖСРБ)

таблица 4

№	Година	Редуциран брой жилища по години	Средства за първа фаза хил.лв.	Средства за втора фаза хил.лв.	Общо за програмата хил.лв.	Необходими средства за изолации хил. лв.	Общо пряка субсидия за програмата хил. лв.	Общо пряка субсидия за изолации по програмата хил. лв.*
1	2006	10510	67000		67000	40200	13000	3000
2	2007	10510	67000		67000	40200	13000	3000
3	2008	21490	67000	70000	137000	82200	27000	5000
4	2009	23529	67000	83000	150000	90000	30000	18000
5	2010	25882	67000	98000	165000	99000	33000	19800
6	2011	28706	67000	116000	183000	109800	37000	21960
7	2012	32000	67000	137000	204000	122400	41000	24480
8	2013	35922	67000	162000	229000	137400	46000	27480
9	2014	40471	67000	191000	258000	154800	52000	30960
10	2015	45961	67000	226000	293000	175800	59000	35160
11	2016	52392		334000	334000	200400	67000	40080
12	2017	61961		395000	395000	237000	79000	47400
13	2018	73255		467000	467000	280200	93000	61080
14	2019	86431		551000	551000	330600	110000	71160
15	2020	101961		650000	650000	390000	130000	89440
	Всичко	650981	670000	3480000	4150000	2490000	830000	498000

* С размера на редуцирането на пряката субсидия за изолации за първите три години се увеличава субсидията за последните три години на 15-годишния период, предвид предхождащите подготвителни дейности по енергийно обследване, сертифициране и проектиране.